

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

1.

Dan mag ik een keer voorgaan in Den Haag, in september ook nog..., staan er maar liefst twee begrotingsverhalen op het leesrooster; Lucas 14!

En dan ook nog eens niet de begrotingen van de minst problematische departementen: dat van de bouwwereld – iemand die een toren wil bouwen gaat de kosten berekenen (in die tijd nog ongehinderd door de stikstofproblematiek) – en vervolgens het departement van defensie: hoeveel manschappen heeft de koning tot zijn beschikking om een oorlog te gaan voeren?

We weten hoe vechtersbazen zich kunnen vergissen in wat ze nodig hebben voor 'speciale militaire operaties' en we zien nog elke dag wat de gruwelijke gevolgen daarvan kunnen zijn.

2.

Vervolgens staan die twee verhalen dan ook nog in een gedeelte waarin Jezus heel radicale dingen zegt over het 'leerling-van-hem' willen zijn, over het discipelschap. Alsof het gaat over calculerende discipelen.

Dat maakt het nog ingewikkelder in een tijd waarin we de 'calculerende burger' kennen. De Financiële Begrippenlijst omschrijft de calculerende burger als: De burger die zich niet meer inzet voor de collectieve zaak, maar bij alles wat hij doet zorgvuldig uitrekent wat het hem oplevert, hoe hij er financieel beter van kan worden. Deze burger jaagt, meer dan vroeger, de bevrediging van de eigen behoeften na. Er wordt ook wel gesproken over de homo economicus.

De hele toeslagenaffaire schijnt eruit voortgekomen te zijn: uit de zoektocht naar de calculerende en frauderende(!) burger.

We zitten er lekker in...

3

Dat calculerende is nou juist sterk in tegenspraak met die radicale uitspraken van Jezus.

Wie mij volgt, maar niet breekt met zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zussen, ja zelfs met zijn eigen leven... kan mijn leerling niet zijn.

Het NBG heeft het netjes vertaald, maar in het Grieks staat er: wie zijn familie en zichzelf niet haat, kan mijn leerling niet zijn.

En wie zijn kruis niet draagt en achter mij aankomt, of wie geen afstand doet van al zijn bezittingen, kan mijn leerling niet zijn.

Heftig.

En in ieder geval niet calculerend.

In de weergave van Jezus' woorden zoals Mattheüs dat doet (Mt. 10:37) kun je nog iets calculerends horen: Wie meer van zijn vader en moeder houdt dan van mij, is mij niet waard...

Dat zit nog iets van berekenen in, daar is nog een compromis mogelijk.

Maar bij Lucas staat het er echt radicaler.

Haten; niet in de betekenissen die daar in onze taal in meekomen van haatdragend of haat zaaien, maar wel: radicaal afstand nemen.

Daar ben je letterlijk gauw uitgeteld, heb je niets meer om te tellen.
Je kunt op niets meer rekenen...
Niets meer om je rijk mee te rekenen of sterk bij te voelen.
En dat kon wel eens de gedachtegang van Jezus zijn in dit gedeelte van Lucas.

4.

Nog even terug naar die bouwondernemer en die defensiespecialist.
De eerste wil een toren bouwen.
Is dat een toren bij een wijngaard, een soort uitkijkpost?
Zou het een verdedigingswerk kunnen zijn?
Ik denk dat als Jezus spreekt over een toren die niet afkomt, dat Jezus dan als goed Bijbelkenner allereerst denkt aan de toren van Babel uit Genesis.
Die toren moest de mensen bij elkaar houden, machtig maken en zelfs tot in de hemel reiken.
Dan was God niet meer nodig, dan hadden de mensen het allemaal in eigen hand.
Het oude verhaal van de (onbeperkte) macht.
Het werd – toen al – een fiasco.

Wat betreft de oorlog van de vechtersbaas adviseert Jezus dat hij beter over de vredesvoorwaarden kan gaan onderhandelen.
Voorkom een fiasco en ga naar de onderhandelingstafel.
Heel actueel advies!

5.

In beide verhalen gaat het over een soort radicaliteit.
Zie af van het bouwen van zo'n toren om jezelf sterk, ja zelfs goddelijk, te maken!
Werk jezelf niet naar boven over de ruggen van anderen.
Zie af van het jezelf machtiger te maken door oorlog te voeren en slachtoffers te maken!
Je tegenstanders zijn mensen, ga praten!

Maar hoe zit het dan met je familie?
Zou het kunnen zijn dat Jezus hier over familie spreekt als je 'netwerk' waarop je terug kunt vallen als je het zelf even niet redt?
Zoals je ook jezelf kunt zien als: dit kan ik, dit ga ik doen, dat moet ik bereiken?
Je familie als 'stronghold', jezelf als stoere staander?
Breek radicaal met zulk denken; haat het.

6.

Overigens besef ik heel goed dat het haten van familie meer voorkomt dan we normaal gesproken (ook in kerkelijke kring) benoemen.
Hoeveel mensen zijn juist in hun familie beschadigd geworden en hebben nooit de steun gevoeld die je nodig hebt om stevig in het leven te kunnen staan.
Of juist het tegendeel, je familieachtergrond als een last beleven, waarvan je je eerst moet bevrijden, misschien wel door Jezus te gaan volgen, omdat Hij je wel het basisvertrouwen geeft waar je mens van wordt...

Maar ook dan is 'haten' vooral je afkeren van wie jou slecht behandeld heeft, misbruikt of in ieder geval nooit goed gezien en gewaardeerd.

Dan is dat haten ook het verlangen naar een wereld zonder mensen die Torens van Babel bouwen om zichzelf de lucht in te steken of oorlogen voeren om zelf meer te shinen, om grotere paleizen voor zichzelf te kunnen bouwen.

7.

Leerling van Jezus worden is afzien van alle strongholds die mensen hebben verzonnen om zichzelf overeind te houden.

Omdat dat bij torens van Babel en in oorlogen altijd gaat ten koste van degenen die zichzelf echt niet kunnen redden.

En dat is radicaal anders in Jezus' verkondiging en in zijn kijk op het leven; dat is 'in de wortel (radix)' anders in Gods Koninkrijk.

Maar wie kan dat?

Wie kan er zonder strongholds, zonder eigen stut- en steuntuig?

Ik put moed uit de gedachte dat Jezus ons vraagt om leerling te worden.

Dan is er tijd om te leren, dan krijgen we de kans om te groeien in vertrouwen op Hem en op Gods koninkrijk.

8.

En er zit een definitieve knik in de weg waarop we hem volgen.

Hij was zelf degene die aan het kruis terecht kwam, die aan zijn radicaliteit ten onder ging.

En hij was degene die liet zien dat het daarmee niet afgelopen was.

Geen fiasco maar Opstanding.

Dat geeft ook weer een nieuw perspectief op radicaliteit: de uiterste consequentie is al getrokken door Jezus zelf.

En dat vieren wij als wij de Maaltijd van de Heer vieren.

Met die twee symbolen, die allesbehalve strongholds lijken: gebroken brood en uitgeschonken wijn.

Ze staan voor een lichaam dat er niet meer mocht zijn en bloed dat niet telde.

Maar ze zijn door Jezus Woord en door zijn Geest geworden tot strongholds voor degenen die willen leven in de stijl van dat andere koninkrijk, dat van God.

Spannend om niet meer op jezelf, je familie, je rijkdom te rekenen...

Geen begrotingsbeleid meer.

Uitgecalculeerd.

Maar wel leven met een diep vertrouwen dat je door God gezien wordt; geteld ook.

Goddelijke calculatie.

Laten dat vieren.

Amen.